

Prociua se Bazanie nauken zwise aramio panny Marie

D Od dnešního dne Cier
Beru státi pamatuge zwie
stovamie pana Bezise ku
pamie martygi od dnge
sa od bré Angel poslan ge pro
tri pricinu Napprove pro prito
namie panenstvie Angelstym po
tozem m. nebo Angelstú gest w
icé. Ale nelidstú wtielie. Honie
tiela žinu byti to gest a stotu tie
...

Začátek rukopisu Českých svátečních kázání z 2. poloviny 15. století.

6/ Dílo Jana Husa

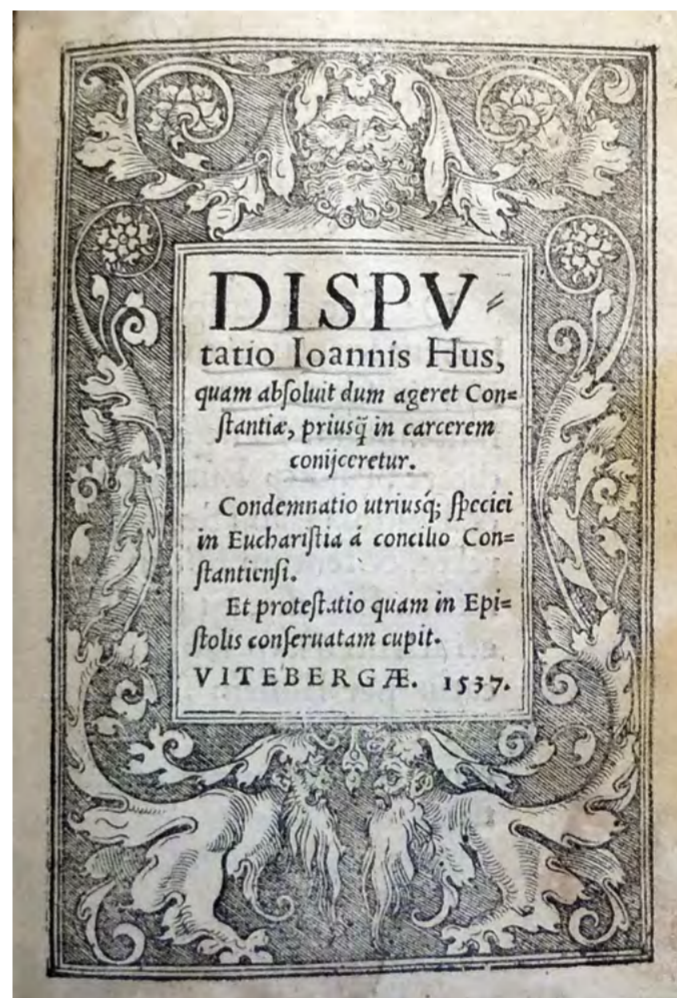
Husovo literární dílo překvapí svým rozsahem a rozmanitostí. Zahrnuje jednak práce spjaté s působením na univerzitě nebo s činností kazatelskou, jednak spisy teologické i polemické, dále didaktické a katechetické příručky, velké množství korespondence v latině i češtině.

První díla vznikala především za Husova pedagogického působení na univerzitě. Jedná se zejména o výklady náboženských knih (především epištol a žalmů) či středověkých filosofických spisů Petra Lombarda (asi 1100–1160). Krom toho Hus psal slavnostní projevy při promociích či jiných významných univerzitních událostech, jako například kázání k výročí úmrtí zakladatele univerzity Karla IV., texty na slavnostní disputace na volně zvolená témata (tzv. kvodlibet) apod. Všechna tato díla byla sepsána latinsky v letech 1404 až 1411. S Husovým jménem bývá spojováno autorství spisu *De orthographia Bohemica* (O českém pravopisu), v němž se autor zaměřil na zjednodušení českého pravopisu (spřežky nahrazuje znaménky nad písmeny).

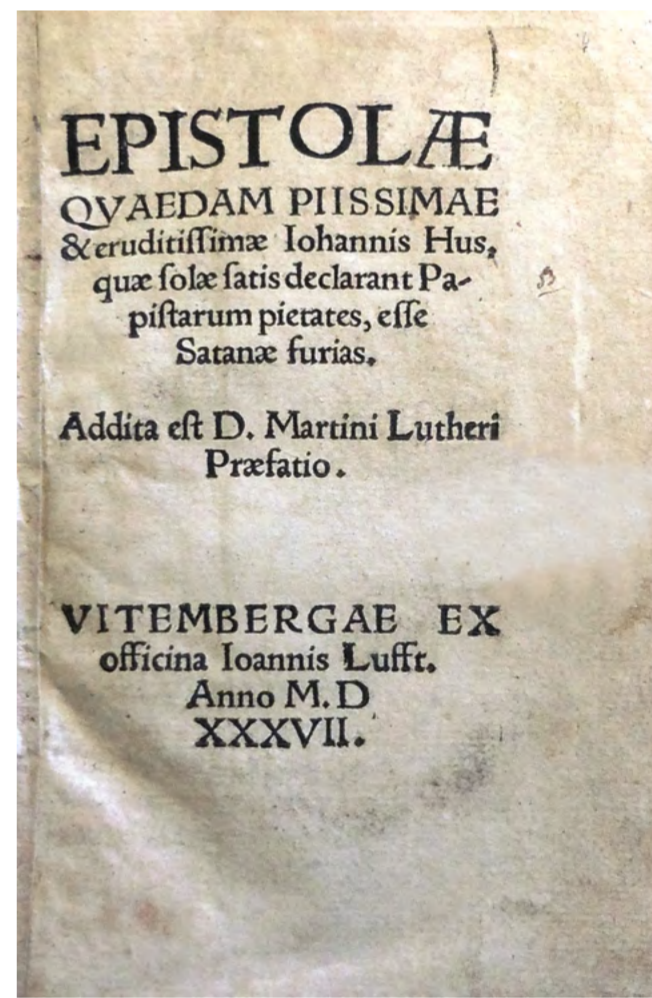
Husovu kazatelskou činnost nám přibližují dochované latinské přípravy ke kázáním z let 1405 až 1412. V souborech pod latinskými názvy máme kázání nedělní (*Dicta de tempore a De tempore*), o světcích (*Sermones de sanctis*), z doby postní (*Quadragesimale*), betlémská kázání (*Sermones in Bethlehem*) a rozsáhlé nastíněné texty kázání (*Postilla adumbrata*). Ve své podstatě se však jedná o zlomky toho, co Hus za více než deset let přednesl nejen v Betlémské kapli, ale také při synodách kněžstva nebo při významných příležitostech před svými kolegy na univerzitě.

Zcela specifické postavení v rámci Husova díla zaujímají spisy psané česky. Vznikaly ve velice krátké době Husova vyhnanství mezi lety 1411 až 1413 a byly určeny především betlémským posluchačům nebo venkovským farářům. Nejznámější z nich jsou *Výklady na vyznání víry, desatera a páteře* (1412), spis určený ženám *Dcerka* (1412), traktát *Knížky o svatokupectví* (1413) či čtenářsky oblíbená *Postila česká* (1413). Hus se také vrátil k latinskému traktátu *De sex erroribus* (1412), z něhož nechal vypsát soubor argumentů na zdi Betlémské kaple, a roku 1413 ho přepracoval do českého spisu *O šesti bludech*. Jediným českým polemickým spisem jsou tzv. *Knížky proti knězi kuchmistrovi* (1414), jehož text se nám zachoval až z litomyšlského tisku z roku 1509.

„Tyto sem kniežky napsal věda, že ani chvály, ani milosti, ani užitka tělesného od kněží lakomých i od druhých světských neobdržím. Neb těch věcí od nich nežádám, ale od Boha odplaty a jich spasenie. A potká-li mě

Vitemberské vydání Husova spisu *O přijímání krve Kristovy pod způsobem vína* z roku 1537.

První souborné vydání Husovy korespondence z roku 1537.

jich hanění a neb trápenie, to sem před se položil, že lépe jest pro pravdu smrt trpěti než pro pochlebenství časnú odplatu vzieti.“ (závěr *Knížky o svatokupectví*)

Ve vyhnanství vznikly odpovědi Husovým protivníkům *Proti Štěpánu Pálečovi* (*Contra Stephan Palecz*) a *Proti Stanislavu ze Znojma* (*Contra Stanislavum de Znoyma*). Roku 1413 Hus zformuloval své nejzávažnější teologické dílo *De ecclesia* (O církvi).

Závěrečná fáze Husova díla je spjata především s kostnickým koncilium. Ještě před odchodem do Kostnice si Hus sepsal kázání *Sermo de pacem* (Řeč o míru) a spis *De sufficientia legis Christi* (O postačitelosti Kristova zákona), s nimiž chtěl předstoupit před koncilní shromáždění. V Kostnici před svým uvězněním ještě stihl sepsat spis *De sanguine Christi sub specie vini* (O přijímání krve Kristovy pod způsobem vína) a dochovaly se nám také latinské spisy, které Hus psal ve vězení svým hlídačům.